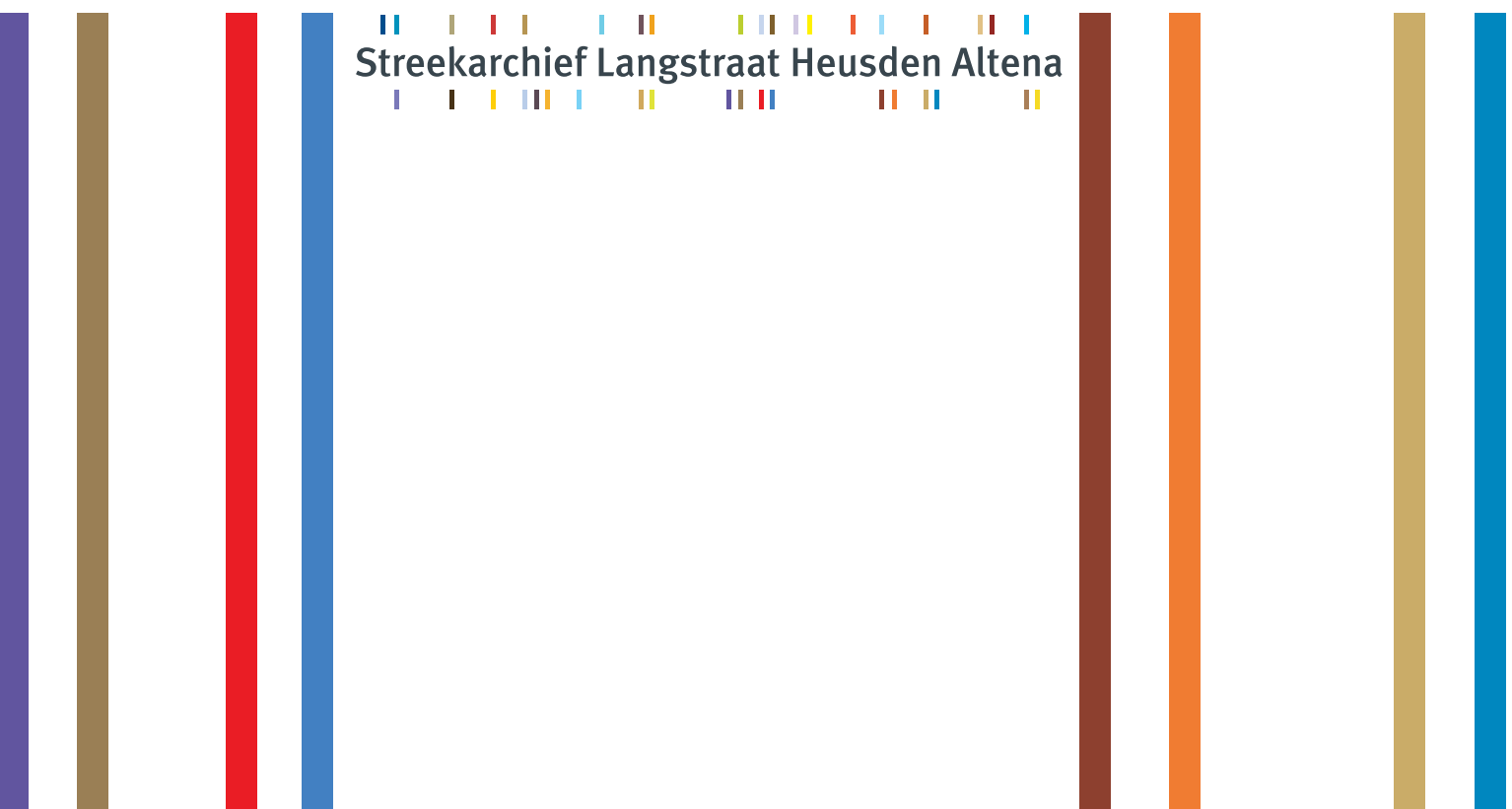

Jaarverslag 2022

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

Inhoudsopgave

1. Algemeen	4
Streekarchief	4
Bestuur	4
Personeel	5
Vrijwilligers	7
Huisvesting	8
Financiën en investeringen	9
2. Publiek	10
Communicatie	10
Studiezaal	11
Website	12
Gemeenten	12
Presentaties/lezingen	13
Publicaties	14
Publieksactiviteiten	16
Educatie	17
3. Beheer	18
Beheer	18
Inventarisatie	18
Beeld en geluid	19
Bibliotheek	21
Digitalisering	21
Archiefbeheersysteem	22
Eigen archief- en informatiebeheer	22
4. Acquisitie	24
5. Toezicht	27
Vernietigingslijsten	27
Inspectierapportages	27
TIOS	27
E-depot	28
6. Behoud	30
Conservering en restauratie	30
Archiefbewaarplaatsen	30
Calamiteitenplan	30

1 ALGEMEEN

Dit jaarverslag belicht de belangrijkste activiteiten en ontwikkelingen van Streekarchief Langstraat Heusden Altena in 2022, een jaar waarin zich met name in de interne organisatie een aantal veranderingen voordeed.

Streekarchief

Het Streekarchief is een gemeenschappelijke regeling met drie deelnemers: de gemeenten Altena, Heusden en Waalwijk. Daarnaast oefent het Streekarchief toezicht uit op het archief- en informatie-beheer van uitvoeringsorganisatie Baanbrekers. En namens Waterschap Rivierenland beheert het Streekarchief de archieven van het voormalige hoogheemraadschap Alm en Biesbosch en zijn vele rechtsvoorgangers. Het Streekarchief is gehuisvest in de vestingstad Heusden, waar het beschikt over een studiezaal, werkplekken en archiefdepots. Een extern depot bevindt zich in Zaltbommel. De doelstelling van het Streekarchief is drieledig: de zorg voor en het beheer van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden; het toezicht op het beheer van de nog bij de gemeenten berustende bescheiden; en het bevorderen van lokaal en regionaal historisch onderzoek. Het Streekarchief richt zich dus op het beheren en ontsluiten van historische documenten én op het waarborgen van open overheidsinformatie. Daarmee is het een laagdrempelige instelling voor geschiedenis en democratie.

Bestuur

Streekarchief Langstraat Heusden Altena kent een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur. Beide besturen worden gevormd door vertegenwoordigers van de drie deelnemende gemeenten. De samenstelling van zowel het dagelijks als het algemeen bestuur van het Streekarchief wijzigde in de loop van 2022, in de eerste plaats naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022. Aan de start van het jaar bestond het dagelijks bestuur uit de heer R. (Ronald) Bakker (voorzitter, namens de gemeente Waalwijk), mevrouw W. (Willemijn) van Hees (vice-voorzitter, namens de gemeente Heusden), en de heer E. (Egbert) Lichtenberg, namens de gemeente Altena. De heer Lichtenberg werd per 1 juni 2022 vervangen door wethouder S. (Shah) Sheikkariem.

Per 8 november 2022 stopte Ronald Bakker als wethouder bij de gemeente Waalwijk. Zijn plek als voorzitter wordt sindsdien waargenomen door vice-voorzitter Willemijn van Hees. Als vervangend lid van het dagelijks bestuur werd de heer F. (Frank) Spierings door de gemeente Waalwijk aangewezen. Het dagelijks bestuur kwam in vergadering bijeen op 28 maart, 4 juli, 4 november en 21 december 2022.

Het algemeen bestuur van het Streekarchief bestond naast de bovengenoemde bestuursleden geheel 2022 uit de heer H. (Hans) Tanis (namens de gemeente Altena) en de heer P.L.S. (Peter) van Steen (namens de gemeente Heusden). In juli 2022 werd namens de gemeente Waalwijk de heer A. (Ad) de Jong als lid van het algemeen bestuur aangewezen in de plaats van de heer J. (John) van den Hoven. Het algemeen bestuur vergaderde op 4 juli 2022. Streekarchivaris Mariska Heijmans-van Bruggen was ambtelijk secretaris van het dagelijks en algemeen bestuur. De bestuursvergaderingen werden vanaf 1 mei 2022 ook bijgewoond door adjunct-streekarchivaris Caroline de Hart.

Personeel

De ambtelijke formatie telde op 1 januari 2022 8,8 fte's, verdeeld over tien medewerkers. Hieraan kan, vanwege een via de organisatie 18k (namens gemeente Altena) bij het Streekarchief gedetacheerde medewerker, nog 0,8 fte worden toegevoegd. Maandelijks vindt een werkoverleg plaats.

Per 1 februari verliet streekarchivaris Hildo van Engen de organisatie. Zijn functie werd tot 1 maart waargenomen door adjunct-streekarchivaris Mariska Heijmans-van Bruggen, op welke datum zij tot streekarchivaris werd benoemd. Het vertrek van Hildo van Engen vormde de aanleiding tot een verschuiving in taakverdeling en functies in de interne organisatie, die eind 2022 nog niet is afgerond. De belangrijkste wijzigingen die zich in de organisatie hebben voorgedaan zijn het uitbreiden van de functie van inspecteur met de beleidsmatige taken van de adjunct-streekarchivaris en de creatie van een nieuwe functie van coördinator dienstverlening met als specifieke taken de coördinatie van de studiezaal en de scanstraat, evenals de coördinatie van de vrijwilligers. Per 1 mei werd Caroline de Hart benoemd tot inspecteur/adjunct-streekarchivaris en per 1 juni werd Anthony Maas benoemd tot coördinator studiezaal, scanstraat en vrijwilligers. Per 1 september werd Christian Awater als opvolger van Anthony Maas benoemd tot beheerder collectie Beeld en Geluid. De interne doorstroming van zowel Anthony Maas als Christian Awater leidde tot een vacature op de studiezaal. Op 1 september werd Anne-Ruth Vos benoemd tot medewerker studiezaal voor 24 uur per week.

Ten slotte werden in het kader van de benodigde voorbereidende werkzaamheden in het digitaliserings-traject van de bouwdoosiers van de gemeenten Altena en Heusden op diverse momenten in 2022 op detacheringsbasis, naast Bernadette de Hart en Polle van Till, twee extra medewerkers aangetrokken; Ans Snoeren en Tristan Maas. Hun werkzaamheden bestaan uit het opnieuw verpakken, op de juiste volgorde leggen van de bescheiden binnen de dossiers en het voorzien van de dossiers van de benodigde tabstroken en scanformulieren.

Bestuur en medewerkers lieten streekarchivaris Hildo van Engen het streekarchief niet met stille trom verlaten. Meer dan vijftien jaar was hij bij het streekarchief werkzaam, en vervulde hij een hoofdrol in de ontwikkeling van de organisatie en het op de kaart zetten ervan binnen en buiten het werkgebied.

Op 10 juni werd in de Catharijnekerk in Heusden een officieel afscheid georganiseerd met een door voorzitter Ronald Bakker ingeleid en begeleid inhoudelijk programma, afgesloten met een informeel samenzijn.

Ten einde bestaande kennis up-to-date te houden, nieuwe kennis op te doen en het netwerk zowel te onderhouden als uit te breiden volgden medewerkers een grote variëteit aan webinars of dagcursussen en -opleidingen. Het voert te ver die allemaal hier op te nemen. Hieronder een selectie.

Naam	Datum	Deelname door
Outlook Advanced: Efficiënter en Georganiseerder Werken	9 februari	Caroline de Hart Christian Awater Joop Pauwels Mariska Heijmans
BHV opleiding	14 februari	Anthony Maas
BHV herhalingscursus	februari en december	Anthony Maas Mariska Heijmans Mirjam Ottevanger
Archivarissenoverleg IBT	mei en september	Caroline de Hart Mariska Heijmans
Kennisbijeenkomst overzicht archiefbescheiden	17 mei	Mariska Heijmans
Archiefdagen	13 juni	Anthony Maas Caroline de Hart Mariska Heijmans
AVA net Symposium	23 juni	Christian Awater
Erfgoed & Burgerschap	7 juli	Malu Kuhlmann
Van lijm tot Magazijn	24 november	Malu Kuhlmann
AVG kan meer dan je denkt	29 november	Christian Awater
Inspiratiedag RM Tool	2 december	Caroline de Hart Joop Pauwels

Naam	Datum	Deelname door
Gebruikersdag Mais Flexis	12 december	Robert Jan van der Drift
Koplopersgroep MDTO	divers	Caroline de Hart Joop Pauwels
Workshops Mais Flexis	divers	Caroline de Hart Joop Pauwels Robert Jan van der Drift

Verschillende medewerkers van het Streekarchief vervulden voor hun werk relevante bestuurs- en andere functies. Mariska Heijmans-van Bruggen was bestuurs- en redactielid van de Historische Reeks Land van Heusden en Altena, en secretaris van het bestuur van de gebruikersvereniging van het archiefbeheersysteem Mais Flexis. Anthony Maas maakte deel uit van de overleggroep van coördinatoren dienstverlening van de Brabantse archiefinstellingen. Deze overleggroep kwam op 25 april bijeen bij Erfgoed 's-Hertogenbosch. Christian Awater trad toe tot en nam op 30 september deel aan de bijeenkomst van de Brabantse beeldbank beheerders. Caroline de Hart was in 2022 aanjager van het Kennisplatform Toezicht op het online platform Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA), de ontmoetingsplaats voor vakgenoten in de wereld van informatie en archief. Verder was zij lid van de werkgroep risicoklassen binnen de overleggroep van Brabantse archivariissen en toezichthouders die regulier op initiatief van het Interbestuurlijk Toezicht (IBT) van de provincie Noord-Brabant bij elkaar komt. Medewerker externe dienstverlening Malu Kuhlmann was lid van de stuurgroep Trefpunt Cultuureducatie Heusden binnen de gemeente Heusden. Verder nam zij deel aan het reguliere overleg van Erfgoed Altena.

Vrijwilligers

Het Streekarchief wist zich begin 2022 gesteund door 36 vrijwilligers, die vanuit huis of in het Streekarchief hun werkzaamheden verrichtten. Hun inzet zorgt ervoor dat grote reeksen archiefbronnen via de website voor andere gebruikers ontsloten worden door het invoeren van genealogische gegevens, het beschrijven van foto's, de completering van metadata uit bouw- en milieudossiers, of het transcriberen van oude archiefstukken. Gelukkig was het voor vrijwilligers in 2022 weer mogelijk om op het Streekarchief hun werkzaamheden te verrichten, voor zover dat noodzakelijk of gewenst was.

Helaas ontviel ons dit jaar vrijwilligster Hetty Kegge-Sprengers. Zij overleed op 5 maart. Hetty maakte tijdens haar jarenlange vrijwilligerswerk voor het Streekarchief onder meer de bibliotheekcollectie beter toegankelijk, evenals meerdere archieven. Een voorbeeld is het archief van Cornelia Koolen (Heusden), over welke persoon zij in 2018 het boekje Keeke. Opvallend onopvallend schreef. We zullen haar inzet voor het Streekarchief erg missen.

Na de afronding van het scanproject van de kerkelijke lidmatenregisters (zie Digitalisering op pagina 21) startten dit verslagjaar vrijwilligers met het invoeren van de persoonsgegevens in de registers met als doel deze genealogische bron op naam toegankelijk en doorzoekbaar te maken.

Op vrijdagmiddag 21 oktober vond een gezamenlijk uitstapje plaats van vrijwilligers en medewerkers van het Streekarchief. De middag startte met een ontvangst op het Streekarchief, waarbij streekarchivaris Mariska Heijmans-van Bruggen en vrijwilligerscoördinator Anthony Maas vertelden over ontwikkelingen bij het Streekarchief en de stand van zaken van de diverse vrijwilligersprojecten. Daarna werd afgereisd naar het recent geopende Schoenenkwartier in Waalwijk. In twee groepen werden vrijwilligers en personeel in het Schoenenkwartier door gidsen meegenomen door de exposities en collectie. De middag werd afgesloten met een diner in Waalwijk.

Huisvesting

Het Streekarchief heeft met een aantal ontwikkelingen te maken die op de korte termijn moeten worden vertaald naar een strategisch beleidskader, inclusief uitvoeringsplanning.

1. *Ruimtebehoefte*: door de sloop van de archiefbewaarplaats in Zaltbommel met ingang van 2026 moet vervangende depotruimte worden gevonden.
2. *Andere wensen m.b.t. de ruimte*: minder behoefte aan een grote studiezaal en meer aan een multifunctionele ruimte (cursussen, schoolbezoek, lezingen, kantine) en ruime scankamer.
3. *Duurzaamheid & klimaat*: nieuwe of gerenoveerde huisvesting kan mogelijk duurzaam/klimaat-neutraal worden ingericht.
4. *Financieel*: het is inefficiënt om drie verschillende locaties te beheren (bijvoorbeeld vanwege investeringen in klimaatinstallaties, alarminstallaties, servicekosten, et cetera).

In 2022 is opdracht verleend aan HEVO om een strategisch huisvestingsplan op te stellen. In dat kader hebben er op 3 oktober en 19 december sessies met de medewerkers plaatsgevonden om te komen tot een programma van eisen en een wegingskader en hen te informeren over de stand van zaken. Eind 2022 was de fase van scenariostudie in volle gang. In 2023 moet besluitvorming plaatsvinden over waar het Streekarchief na 2026 gehuisvest zal zijn/worden.

In september werden de gemeenteraden van Altena, Heusden en Waalwijk door middel van een Raadsinformatiebrief geïnformeerd over de stand van zaken en de planning van het proces.

Financiën en investeringen

Het Streekarchief kende in 2022 een begroting van € 1.170.946,-. Er werd een positief resultaat behaald van € 59.131,-.

Een noodzakelijke investering werd gedaan in hardware. De computers op de werkplekken van het Streekarchief moesten worden vervangen, mede naar aanleiding van de overgang naar een nieuw besturingssysteem. In 2022 heeft een vervanging plaatsgevonden van de bestaande werkstations door laptops. In 2023 moet nog specifieke hardware worden vervangen. In 2022 is voor alle medewerkers van het Streekarchief een mobiele telefoon aangeschaft.

Verder werd het Streekarchief in 2022 de trotse eigenaar van een eigen bedrijfsauto. Hiermee kunnen de transporten van archiefstukken van en naar Zaltbommel veilig en verantwoord worden uitgevoerd.

In het kader van de aanschaf en implementatie van een boekscanner werd een bezoek gebracht en informatie opgevraagd bij diverse collega-archiefstellingen. Dit zal komend jaar leiden tot een keuze en aanschaf. De aanschaf van een boekscanner is een behoefte uit het oogpunt van dienstverlening en maakt het mogelijk om oude c.q. kwetsbare ingebonden archiefstukken van meerdere formaten te digitaliseren. Met een dergelijke boekscanner is het Streekarchief in staat om, naast de al aanwezige doorvoerscanner en AO-scanner, aan vrijwel alle digitaliseringsverzoeken van klanten te voldoen.

2 PUBLIEK

Communicatie

Het Streekarchief haalde in 2022 verschillende keren de (regionale) pers, maar verspreidde vooral via social media en de website nieuwsberichten. In de pers werd in de eerste plaats aandacht besteed aan de wisseling van de wacht bij het Streekarchief; het vertrek van streekarchivaris Hildo van Engen en de benoeming van Mariska Heijmans-van Bruggen tot streekarchivaris. Behalve aandacht in diverse lokale en regionale kranten waren zowel Hildo als Mariska te gast bij Radio A-FM, de lokale radio omroep van Altena.

Daarnaast was er via diverse media aandacht voor de afronding van het digitaliseringsproject van de door het Streekarchief beheerde series bouwdoosiers van de gemeente Altena, onder meer lichtte Robert Jan van der Drift het hoe en wat van het project toe op Radio A-FM.

In september waren de depots van het Streekarchief het onderwerp van een artikel als onderdeel van een serie rond het thema "Underground". Het verscheen in zowel het Brabants Dagblad als het Algemeen Dagblad.

EEUWENOUW HISTORIE VAN LANGSTRAAT EN HEUSDEN ALTENA LIGT VEILIG OPGESLAGEN

Ondergronds streekarchief, waar papier het beste gedijt

In 2015 kreeg Streekarchief Langstraat Heusden Altena een nieuw depot. Onder de grond, want daar voelen de eeuwenoude documenten zich het prettigst bij. Wel met een opstaand randje bij de trap naar beneden, zodat er geen water in kan lopen.

Kees Klijn
Heusden

Even niet opletten bij het afdalen naar de archiefbe-
waarplaats, dan tuimel je
via de betonnen trap naar
beneden. Bestaat er een
kans dat je leven wordt verpakt in
een zwarte rand bij de familieberich-
ten in de krant, of, als je een katho-
lieke levensbeschouwing aanhangt,
beschreven op een bidprentje. Het
zou wel heel ironisch zijn: vlak voor
de ingang van het depot van
Streekarchief Langstraat Heusden Al-

Via de eigen facebookpagina en website werd uiteraard ook veel nieuws verspreid. Naast het bovengestane was er veelvuldig aandacht voor nieuw toegankelijk gemaakte archiefbronnen, zoals bijvoorbeeld het archief van visverwerkingsbedrijf Wylax in Woudrichem en het archief van de Hervormde gemeente Eethen.

Ten slotte nam het Streekarchief eind 2022 deel aan de Benchmark Archieven 2021 die op initiatief van de KVAN is ontwikkeld. De Benchmark Archieven is een onderzoek dat bestaat uit een vragenlijst waarin de gegevens van de archiefdienst over het jaar 2021 worden ingevuld over:

- het type instelling dat de benchmark invult (gemeente, provincie, etc.),
- de performance (bezoek archief/studiezaal, dienstverlening, collectie, educatie en promotie), personeel en financiële informatie.

Alle informatie komt terecht in een dashboard waarin zichtbaar is hoe de cijfers van het Streekarchief zich verhouden tot die van andere archiefinstellingen. In 2023 wordt dit dashboard gepresenteerd.

Studiezaal

De studiezaal opende, na opnieuw een sluiting vanwege corona in december 2021, op 18 januari weer haar deuren en kon gelukkig verder het hele jaar open blijven voor bezoekers. In het verslagjaar brachten 263 mensen in totaal 362 bezoeken aan de studiezaal. Daarnaast werden vele honderden telefonische of digitale verzoeken om inlichtingen in behandeling genomen.

Besloten werd om het bezoek op afspraak aan de studiezaal, wat in tijden van corona pure noodzaak was, te handhaven. Dit blijkt niet alleen voor de studiezaalmedewerkers, die hierdoor andere werkzaamheden beter kunnen plannen, prettig te werken, maar ook voor de bezoekers zelf. Voor hen liggen de aangevraagde stukken klaar bij aankomst. Ook komen bezoekers niet meer tevergeefs, iets dat zich voorheen kon voordoen wanneer bij een spontane komst naar de studiezaal bleek dat het archiefstuk dat men in wilde zien in het externe depot in Zaltbommel lag.

In totaal werden 3818 archiefstukken online aangevraagd. Deels werden deze ingezien op de studiezaal, deels werden ze op verzoek gescand en digitaal aangeleverd aan de aanvrager. Het aantal digitaliseringsverzoeken van bouwdoSSIers nam af. Belangrijkste reden hiervan is de afronding van het digitaliseringsproject van de bouwdoSSIers van de gemeente Altena, waardoor vele burgers en bedrijven voortaan online de gewenste doSSIers kunnen inzien.

0338, Bouwvergunningen, Wijk en Aalburg, 1920-1929

Sinds 1 juli 2022 worden alle door medewerkers van de gemeente Heusden opgevraagde dossiers gescand aangeleverd en worden er geen fysieke dossiers meer aan de gemeente uitgeleend. De gemeente Heusden sluit zo aan bij de praktijk die ook al geldt voor de gemeente Altena, Baanbrekers en waterschap Rivierenland.

Website

Via de website van het Streekarchief kunnen alle archiefinventarissen, plaatsingslijsten, collecties en nadere toegangen worden benaderd die zijn opgeslagen in de archief- en collectiebeheersystemen Mais Flexis en Memorix Maior. Ook kunnen via de website bijna 1,6 miljoen scans van archiefstukken, bouwtekeningen, foto's, kranten en dergelijke worden doorzocht. Behalve via www.salha.nl zijn deze gegevens ook gedeeltelijk of geheel beschikbaar via externe portalen, zoals de regionale website van Brabants Erfgoed, de internationale sites Archives Portal Europe en Europeana of de landelijke platforms www.archieven.nl en www.oorlogsbronnen.nl.

De genealogische gegevens die op onze website worden aangeboden, worden bovendien als open data beschikbaar gesteld. Op die manier kunnen ze door derden worden hergebruikt, bijvoorbeeld via het platform www.openarch.nl en www.wiewaswie.nl, waar miljoenen scans en metadata uit Nederlandse archiefinstellingen doorzocht kunnen worden. Ook via deze platforms zijn de bijna 830.000 akten met daarop ruim 3,5 miljoen persoonsvermeldingen van Streekarchief Langstraat Heusden Altena te vinden. Op het platform Open Archieven neemt het Streekarchief met deze aantallen de 25e plaats in op het totaal van 163 instellingen die hun gegevens via dit platform toegankelijk maken.

De website van het Streekarchief trok in 2021 62.092 bezoekers (2021: 70.135) die tijdens 149.891 bezoeken (2021: 175.166) bijna 2,5 miljoen webpagina's bekeken. Net als in 2021 duurde het gemiddelde websitebezoek bijna elf minuten, waarin gemiddeld ruim zestien webpagina's werden geraadpleegd. Veruit de meest geraadpleegde pagina was de zoekfunctie in de personendatabase, gevolgd door de foto- en filmdatabase, de inventarissen en de bouwdoosdatabas.

Gemeenten

Ten behoeve van de commissie naamgeving openbare ruimte van de gemeente Altena werd onderzoek verricht naar de historische achtergrond en/of de juiste schrijfwijze van door inwoners aangedragen

suggesties voor straatnamen. Ook werd het Streekarchief direct gevraagd om suggesties voor straatnamen met een link naar de historie.

Voor de gemeente Waalwijk werd historisch onderzoek uitgevoerd in relatie tot een verzoek vanuit de Molukse gemeenschap om graven van Molukse KNIL-militairen en hun gezinnen op diverse begraafplaatsen in Waalwijk te beschermen. De op de graven aanwezige informatie van de overledenen werd gecontroleerd en aangevuld aan de hand van bij het Nationaal Archief bewaarde scheepslijsten van alle Molukkers die in 1951 naar Nederland kwamen en bij het Streekarchief aanwezige archiefbronnen.

Op 15 november ontvingen streekarchivaris Mariska Heijmans en adjunct-streekarchivaris Caroline de Hart het college van de gemeente Heusden op het Streekarchief. Met behulp van een presentatie werd uitleg gegeven over de taken en werkzaamheden van het Streekarchief. Slagroom op de taart waren enkele pronkstukken uit de collectie die aan burgemeester en wethouders werden getoond.

Presentaties/lezingen

Ter gelegenheid van het afscheid van streekarchivaris Hildo van Engen op 10 juni werd door Mariska Heijmans-van Bruggen een lezing verzorgd met als titel 'Oorlog in Altena. Het dagboek van Aria Colijn, oktober 1944 – mei 1945.

Op 17 november verzorgden streekarchivaris Mariska Heijmans-van Bruggen en medewerker externe dienstverlening Malu Kuhlmann een middagprogramma voor de ouderenvereniging van de Hervormde Gemeente Wijk in het verenigingsgebouw van de Gemeente. Malu liet aan de hand van de website de brede collectie van het Streekarchief zien en Mariska vertelde aan de hand van de Canon van Altena over de historie van Wijk en Veen.

Ter gelegenheid van de presentatie op 18 november van het boek Hervormd Waspik. De Waspikse weg van vier eeuwen in de Hervormde kerk in Waspik nam archivist Liesbeth Verwimp het publiek mee in de inventaris van het voor een belangrijk deel gedigitaliseerde archief van de kerk via www.salha.nl.

Publicaties

In april verscheen het boek Zeven eeuwen Heusdenaren onder redactie van Hildo van Engen en Mariska Heijmans-van Bruggen. De publicatie werd uitgebracht door heemkundekring Onsenoort ter gelegenheid van hun 75-jarig jubileum. De presentatie vond plaats in het Dorpshuis in Heesbeen. In het boek worden de levens beschreven van veertien vrouwen en mannen, afkomstig uit twaalf verschillende kernen in het heemgebied van Onsenoort. Zes van de veertien artikelen werden geschreven door medewerkers van het Streekarchief, te weten:

- Anthony Maas, 'Christina Severina Dragenaers (circa 1720-na 1757), een heidens meisje in Heusden'
- Caroline de Hart, 'Joannes van Engelen (1897-1976), een leven in het teken van Mariënkroon'
- Hildo van Engen, 'Machteld van Riede († 1362), een adellijke weldoenster uit Oudheusden'
- Liesbeth Verwimp, 'Helena van Montmorency (1610-1648), gravin van Bokhoven, vrouwe van Loon op Zand'
- Liesbeth Verwimp, 'Piet Mommersteeg (1897-1966), 'erudiet, mondiaal en beminnelijk mens'
- Mariska Heijmans-van Bruggen, 'Kerkelijke kunst van Hendrik van der Geld (1838-1914) in de gemeente Heusden'

Andere publicaties van de hand van medewerkers van het Streekarchief in 2022 zijn:

- Anne-Ruth Vos, 'De Heusdense stadsbrand in 1572', gepubliceerd op brabantserfgoed.nl:
<https://www.brabantserfgoed.nl/page/14832/de-heusdense-stadsbrand-in-1572>
- Caroline de Hart, 'Orde op zaken. Nut en noodzaak van opschonen', in: Archievenblad (2022, jaargang 126), nummer 6, 12-15.
- Mariska Heijmans-van Bruggen, 'Uit het archief', in: In Brabant (13), nummer 3, september 2022.

Daarnaast verscheen in het tijdschrift Met Gansen Trou van heemkundekring Onsenoort in 2022 het laatste artikel van een serie van zeven, geschreven door de cursisten van de workshop 'Gasthuizen in Heusden' die het Streekarchief in 2018 organiseerde:

- Hildo van Engen – De gasthuizen van Heusden: een inleiding
  - Corry Quekel – Het middeleeuwse gasthuis van Heusden
  - Bert van Keulen – Het nieuwe gasthuis aan de Demer
  - Malu Kuhlmann – Dubbele boekhouding? Rekeningen van het gasthuis in Heusden uit de Franse tijd
  - Gé de Jongh – Ziekenhuis Bethesda in de Breestraat
  - Ad Vaarties – Het diaconessenhuis aan het Wilhelminaplein
  - Regien van Loon – Indische repatrianten in het Antoniusgasthuis
- Het eerste artikel verscheen in september 2021 en het laatste in juni 2022

Ten slotte mocht streekarchivaris Mariska Heijmans-van Bruggen dit jaar van twee publicaties, (mede) gebaseerd op bij het Streekarchief aanwezige bronnen, het eerste exemplaar in ontvangst nemen. Op 17 mei ontving zij in de Open Hof in Heusden uit handen van de auteur Hans van den Eeden, het eerste exemplaar van Stadsboeren in Heusden-vesting. Over de wallen, grachten en ‘groen van toen’. Stadsboerderijen maakten eeuwenlang deel uit van het stadse leven in Heusden. Inmiddels is geen enkele ervan nog in bedrijf, maar de panden, andere overblijfselen én enkele oud-boeren herinneren nog aan de tijd van toen. Met name op basis van interviews met oud-boeren en hun gezinnen kwam dit boek tot stand en legt daarmee deze verhalen voorgoed vast.

In de Sint Martinuskerk in Woudrichem presenteerde Johanna van Roode op 7 oktober haar boek Turf en Kaarsen. Het dagelijks leven binnen en buiten de poorten van Woudrichem tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Jarenlang bezochten Johanna en haar man Ferd wekelijks het Streekarchief, waar Johanna zich verdiepte in de Tachtigjarige Oorlog. De talloze historische verhalen over alledaagse en bijzondere gebeurtenissen in Woudrichem en omstreken waar ze op stuitte wekt ze in dit boek op een creatieve manier tot leven.

Publieksactiviteiten

Het Streekarchief verleende in dit verslagjaar een bijdrage aan het zogenaamde Heemkamertjesproject van Heemkundekring Onsenoort. Dit project 'Lokale Heemkamertjes' was een van de activiteiten in het kader van het 75-jarig bestaan van de Heemkundekring. Dertien lokale werkgroepen werkten maandenlang aan representatieve panelen over de dertien kernen. Gedurende twee weekenden in maart 2022 werden deze in de betreffende kern tentoongesteld.

Het Streekarchief richtte het heemkamertje over Heusden in in het Gouverneurshuis. Citaten uit historische omschrijvingen van het stadje Heusden werden als inspiratie gebruikt om op tien panelen diverse onderwerpen uit de geschiedenis van de vesting te belichten. Wat hebben deze toeschouwers gezien? Wat vertelt ons dat over Heusden? En is daar nu nog iets van zichtbaar?

De inrichting van het heemkamertje vormde tevens de basis voor de webexpositie Een bezoek aan Heusden die in het najaar live ging op www.salha.nl.

Sinds juni is de webexpositie Schoenen – Leder – Mode al te bekijken. Deze kwam tot stand naar aanleiding van de afronding van het scanproject van twee archieven over internationale tentoonstellingen op het gebied van schoenen, leder en mode in Waalwijk (zie verder Digitalisering). De webexpositie vertelt over het proces van het digitaliseren van archiefstukken en wat erbij komt kijken om de scans via de website beschikbaar te stellen. Ronald Bakker, wethouder van de gemeente Waalwijk en op dat moment voorzitter van het bestuur van het Streekarchief, en Robert Jan van der Drift, applicatiebeheerder bij het Streekarchief, vertellen hier meer over. Ook worden stukken uit de gedigitaliseerde archieven uitgelicht om samen met foto's uit de fotocollectie een beeld te geven van de tentoonstellingen die in 1925 en 1953 plaatsvonden.

Een derde permanente webexpositie die dit jaar werd samengesteld had wenskaarten van Wim Suermond als onderwerp. Het archief van Wim Suermond (1927-2008), kunstenaar en leraar kunstzinnige vorming uit Waalwijk, wordt beheerd door het Streekarchief. Het bestaat voor het grootste deel uit tekeningen, prenten en ontwerpen en voorstudies voor uiteenlopende objecten, beelden, installaties en drukwerk voor diverse gelegenheden, waaronder deze kaarten die hij maakte tussen 1958 en 1990. In de hal van het Bezoekerscentrum werd rond Kerst en Oud en Nieuw tevens een aantal originele wenskaarten uit de collectie van Suermond tentoongesteld.

In aanloop naar 4 en 5 mei werden in de stadstuin in Waalwijk gedurende een week enkele grote doeken tentoongesteld onder de titel 'Om even bij stil te staan. Oorlog en bevrijding door de ogen van kinderen'. Op de doeken waren briefjes afgebeeld, achtergelaten door leerlingen van basisscholen na een bezoek aan de Expositie '40-'45, over de Tweede Wereldoorlog in Sprang-Capelle,

Waalwijk en Waspik. De expositie was in 2021 in het Huis van Waalwijk georganiseerd door heemkundevereniging Sprang-Capelle, heemkundekring De Erstelinghe Waalwijk, heemkundekring Op 't Goede Spoor Waspik, Streekarchief Langstraat Heusden Altena, Kunstencentrum Waalwijk en Stichting Huis van Waalwijk, met steun van de gemeente Waalwijk. De briefjes bevatten wensen of gedachten naar aanleiding van de expositie. Alle briefjes worden bewaard bij het Streekarchief.

Op 10 september bemande het Streekarchief een kraam op de door de adviescommissie Cultuur van de gemeente Altena georganiseerde Altena Uitmarkt in en rond het Arsenaal in Woudrichem. Inwoners konden daar een indruk krijgen van wat er op cultureel gebied te beleven is in de gemeente. Naast het Streekarchief waren onder meer fotogroep Lumière en Stichting Poëzie Land van Altena aanwezig en waren er diverse zang- en muziekoptredens.

In het kader van de Maand van de Geschiedenis in oktober met als thema 'Wat een ramp', werden in samenwerking met Bibliotheek Heusden en Heemkundekring Onsenoort een expositie en lezing georganiseerd. De expositie Waterramp: van dijkdoorbraak tot droogte werd ingericht in de bibliotheek in Vlijmen waarin de waterrampen veroorzaakt door dijkdoorbraken bij Haarsteeg in 1799 en bij Nieuwkuijk in 1880 centraal stonden, maar ook aandacht was voor het watermanagement, de genomen maatregelen in de 19e en de 20e eeuw en de huidige plannen om overstromingen te voorkomen. De mix van verleden en het heden vormde de basis voor de expositie en voor een gelijknamige lezing die eveneens in de bibliotheek in Vlijmen plaatsvond.

Educatie

In september werden weer schoolklassen ontvangen op het Streekarchief. Het betrof het vertrouwde Willem van Oranjecollege uit Wijk en Aalburg dat verdeeld over twee dagen met 144 tweedeklassers deelnam aan een educatief programma bij het Streekarchief als onderdeel van een bezoek aan de vesting. Op het Streekarchief werden de leerlingen meegenomen voor een kijkje in de archiefbewaarplaats, werden archiefstukken bekeken en werd geoefend met het ontcijferen van handschriften.

Het Streekarchief stelde ook weer een cursusprogramma samen. Helaas was er voor beide aangeboden cursussen 'Verhalen vertellen' en 'Genealogisch spreekuur' wel belangstelling, maar waren er te weinig aanmeldingen om ze door te kunnen laten gaan. In 2023 moet een enquête meer helderheid geven over waar behoefte aan is, zodat het aanbod daar meer op kan worden afgestemd.

3 BEHEER

Beheer

Het Streekarchief beheert zo'n vijf strekkende kilometer aan archief. Dit materiaal wordt bewaard in drie archiefbewaarplaatsen in Heusden en Zaltbommel. Vrijwel alle door het Streekarchief beheerde archieven en collecties zijn ontsloten door middel van inventarissen of plaatsingslijsten, beheerd in het archiefbeheersysteem Mais Flexis. Via de website zijn 1,4 miljoen beschrijvingen van archiefstukken snel en eenvoudig te doorzoeken, in steeds meer gevallen gekoppeld aan scans van het betreffende archiefstuk. Specifieke vermelding verdient het feit dat dit verslagjaar het archief van de Gereformeerde Kerk Sprang-Capelle e.o. en rechtsvoorgangers (1835-2018) vrijwel volledig - enkele vanwege privacy uitgezonderde archiefstukken daargelaten – gescand aan de website werd toegevoegd. Dit was met name mogelijk dankzij de inzet van vrijwilliger van de kerk Jan Korpershoek die het archief in samenwerking met het Streekarchief inventariseerde en bovendien alle archiefstukken fotografeerde.

Inventarisatie

In 2022 werden de onderstaande archieven en collecties door middel van een systematisch ingedeelde inventaris of plaatsingslijst ontsloten:

Algemeen

- Collectie Varia, 1545-2020 (aanvulling)
- Collectie Affiches 1600-heden (aanvulling)

Altena

- Nederlands Hervormde Gemeente, Woudrichem, 1626-1980 (aanvulling)
- Gereformeerde Kerk, Ontmoetingskerk, Sleeuwijk/Woudrichem, 1842-2021 (aanvulling)
- Christen Democratisch Appèl (CDA), afdeling Dussen-Hank, en voorgangers, 1953-1997
- Stichting Manifestatie Landschapskunst rond de Vestingdriehoek Gorinchem/Woudrichem/Loevestein, 1994-1998
- Stichting Veen 900, 2007-2009
- Collectie B.B. Visser, Werkendam, 1982-1996
- Nederlands Hervormde Gemeente, Eethen, 1825-2008
- Stichting Visserij- en Cultuurhistorisch Museum Woudrichem, 1972-2001
- Wylax International B.V. en voorgangers, Woudrichem, 1919-2008
- Familie Schoenmakers-Boelaars, Dussen, 1872-1911
- Stichting Bureau voor Medische Sportkeuring "Land van Heusden en Altena", Almkerk, 1967-1987
- Werklieden-Ziekenfonds "Doe Stil Voort", Giessen, 1919-2019
- Stichting Herbouw Molen Nooit Gedagt, Woudrichem, 1981-2008

Het onderstuk van molen Nooit Gedagt in aanbouw, 1991. Foto D. Sars

Heusden

- R.K. Parochie H. Lambertus, Hedikhuizen, 1846-2012 (aanvulling)
- Gereformeerde Kerk, Heusden, 1841-2014 (aanvulling)
- Nederlands Hervormde Gemeente, Heusden, (1419)1590-2000(2006)
- R.K. parochie Sint-Jan Evangelist, Elshout, 1339-1969 (aanvulling van 26 charters afkomstig van de abdij van Berne)
- Familie Mommersteeg, Vlijmen, 1526-2022 (aanvulling)
- Heusdens Mannenkoor, Heusden, 1871-2021 (aanvulling)
- FC Drunen, voetbalclub, 1969-2019
- Stichting de Vlijmscherper, Vlijmen, 1975-2009
- Architect Johan van Eijk, 1975-2010

Waalwijk

- Liedertafel Oefening en Vermaak, Waalwijk en Besoijen, 1874-2020 (aanvulling)
- R.K. parochie H. Theresia, Waspik, 1921-2013 (aanvulling)
- Stichtingen tot behoud van de Langstraatspoorbruggen, 1987-1999

- Stichting Bevordering Werkgelegenheid Midden-Langstraat (SBW), 1992-2017
- Stichting Pijler Midden-Langstraat, 2000-2016
- Twiddus Spólka, 2006-2011
- Kerk- en Armmeesters, Besoijen, 1591-1808

Zestien archiefvormers werden aan de database in Mais Flexis toegevoegd. In het verslagjaar werd ten slotte een start gemaakt met een groot (her)inventarisatieproject van het archief van het Stadsbestuur Heusden (1412-1814) met een omvang van 42 strekkende meter. Dit archief moet het nog altijd doen met de zeer grofmazige inventaris van C.C.N. Krom uit 1885, die aan de grote inhoudelijke rijkdom van dit archief bepaald geen recht doet. Het ontsluitingsproject wordt verdeeld in een aantal fasen, die min of meer onafhankelijk van elkaar kunnen worden uitgevoerd. De omvang maakt dit noodzakelijk, maar op deze manier kunnen bezoekers het archief tijdens de bewerking ook grotendeels blijven raadplegen.

Beeld en geluid

Naast verschillende kleine schenkingen van foto's, glasnegatieven en prentbriefkaarten, verwierf het Streekarchief in het verslagjaar divers nieuw filmmateriaal vastgelegd op super 8 film en VHS-video-band. Het betreft amateurfilmmateriaal uit Elshout, Drunen, Waalwijk en Waspik. Uiteraard werd ook het in 2022 door de gemeente Heusden in samenwerking met Heemkundekring Onsenoort uitgebrachte stickeralbum Gemeente Heusden meer dan 25 jaar historie aan de collectie van het Streekarchief toegevoegd.

Het aantal en de kwaliteit van de fotobeschrijvingen in de beeldbank werd verder verbeterd, met hulp van vrijwilligers, maar ook dankzij door bezoekers via de website aangeleverde aanvullende of nieuwe informatie. Dankzij de inzet van een vrijwilliger werden ook belangrijke stappen gemaakt in het beter in kaart brengen van eigenaren en auteursrechthebbenden van beeldmateriaal.

Voor verschillende media werden digitale bestanden van afbeeldingen aangeleverd. Daarnaast kregen particulieren en bedrijven advies over het gebruik van foto- en filmmateriaal uit de collectie van het Streekarchief. Ook werd deelgenomen aan de Trendmonitor Audiovisuele Collecties in Nederland 2022.

In september startte Christian Awater als beheerder collectie Beeld en Geluid. Het werkproces ten behoeve van de acquisitie van beeld- en geluidmateriaal werd geëvalueerd en opnieuw vastgesteld, evenals de hieruit voortvloeiende overeenkomsten. De laatste behoeften vooral verbetering en verduidelijking ten aanzien van het vastleggen hoe het materiaal gebruikt mag worden en aan welke voorwaarden daarvoor moet worden voldaan.

Bibliotheek

Voor de bibliotheekcollectie van het Streekarchief werden in 2022 door aankoop of schenking 28 nieuwe publicaties verworven, hoofdzakelijk op het terrein van de streekgeschiedenis.

Digitalisering

Meerdere digitaliseringsprojecten werden dit verslagjaar gestart en/of afgerond. In de eerste plaats werden de kerkelijke lidmatenregisters gescand, gecontroleerd en vervolgens opgenomen in Memorex. Daarnaast werd de digitalisering gestart en afgerond van twee archieven over internationale tentoonstellingen op het gebied van schoenen, leder en mode in Waalwijk. Het betreft het archief van de Internationale Tentoonstelling voor de Schoen- en Lederindustrie Waalwijk 1925, en het archief van de Stichting Internationale Tentoonstelling Schoenen-Leder-Mode (S.L.E.M.) Waalwijk 1953. Verder werd de digitalisering van de bij het Streekarchief in beheer zijnde series bouwdoSSIERS van de gemeente Altena afgerond.

Al deze archiefstukken, variërend van kerkelijke register, via tentoonstellingscatalogus tot een bouwtekening kunnen nu via www.salha.nl worden bekeken, doorzocht en gedownload.

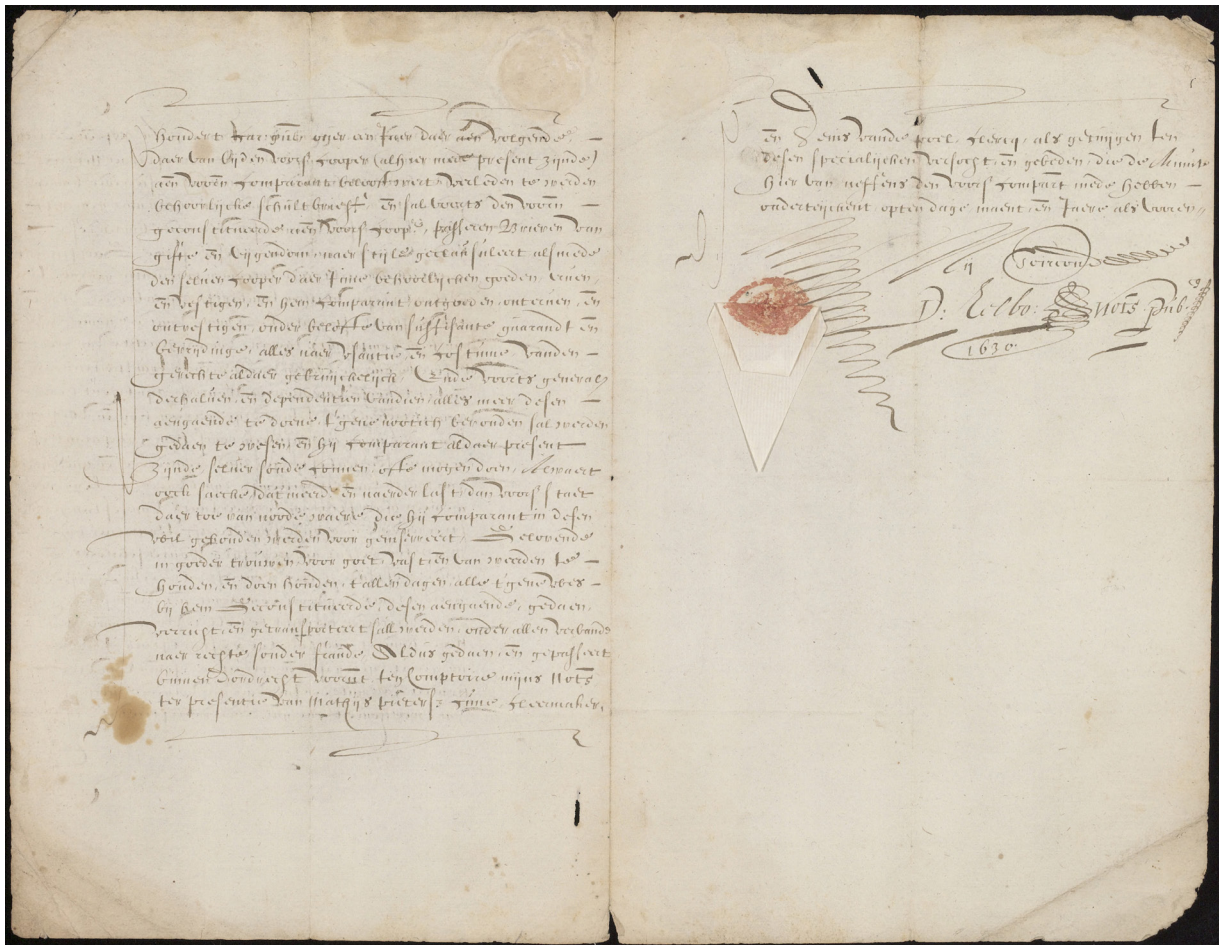
In 2022 startte ten slotte het digitaliseringproject van de bij het Streekarchief in beheer zijnde series bouwdoSSIERS van de gemeente Heusden. In navolging van de gemeente Altena stelde eind 2021 ook deze gemeente budget beschikbaar. Het project wordt vanuit het Streekarchief begeleid en gemonitord door de adviseur e-depot en digitale informatie, die ook het Altena-project tot een goed einde bracht. De doSSIERS worden bij het Streekarchief voorbereid; op de juiste volgorde gelegd en van de nodige barcodevellen voorzien. Bovendien bleek bij een omvangrijke serie schoning en herverpakking noodzakelijk.

In 2023 zal ook het digitaliseringproject van de Heusdense bouwdoSSIERS worden afgerond. De bouwdoSSIERS betreffende de gemeente Waalwijk zijn sinds 2013 al digitaal beschikbaar. Daarmee is invulling gegeven aan een belangrijke doelstelling uit het beleidsplan 2020-2022.

Archiefbeheersysteem

In archiefbeheersysteem Mais Flexis werd dit jaar ten behoeve van de raadpleging van de scans van de bouwdoSSIERS van de gemeente Altena de mogelijkheid ingericht van een downloadlink. In Mais M(DWS) werd een nieuw zoekformulier in gebruik genomen om te voldoen aan de Web Content Accessibility Guidelines.

Het proces van de digitalisering van de bouwdoSSIERS van de gemeente Heusden werd ingericht analoog aan dat van de gemeente Altena. Dit proces start op het moment van transport van de originele doSSIERS naar het digitaliseringsbedrijf en eindigt wanneer de publicatie van de scans op de website een feit is en klanten deze kunnen doorzoeken en raadplegen.

Akte opgemaakt door de Waspikse notaris Jansen de Ruijter, 1630.

In het kader van de voorbereiding van een nieuw te starten vrijwilligersproject rond de indexering van notariële archieven werd een basismodel hiervoor ingericht in Mais Flexis. Dit heeft nog enkele aanpassingen, specifiek gericht op de situatie bij het Streekarchief, waarna het in gebruik kan worden genomen.

Eigen archief- en informatiebeheer

Het Streekarchief moet als overheidsorganisatie voor wat betreft haar archief- en informatiebeheer voldoen aan de archiefwetgeving. Conform de risicoanalyse van het bureau Interbestuurlijk Toezicht

van de provincie Noord-Brabant vindt de inspectie van de informatiehuishouding van het Streekarchief eens per twee jaar plaats. Met het oog daarop heeft het dagelijks bestuur het voortgangsverslag over 2021, opgemaakt in 2022, aangeboden aan Gedeputeerde Staten. Zoals voorgeschreven door Gedeputeerde Staten ging dit voortgangsverslag vergezeld van een apart, actueel en concreet verbeterplan. Op basis hiervan werd het toezichtoordeel 'voldoet' gegeven.

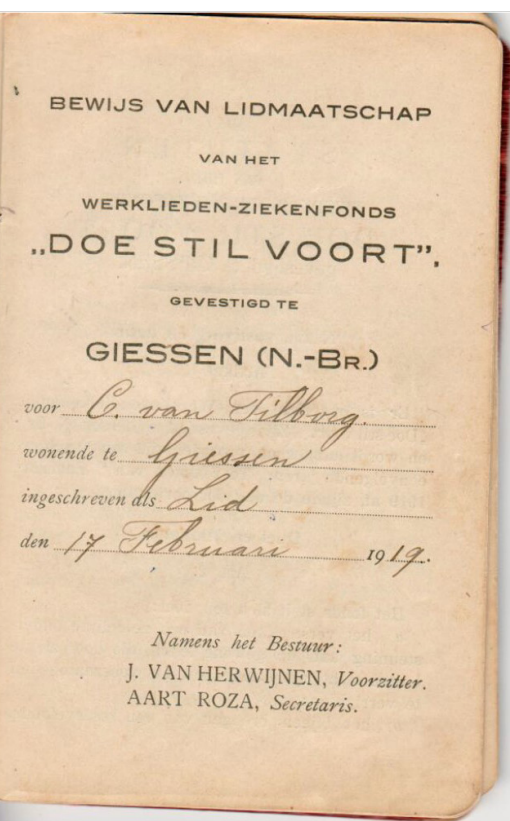
Dit verslagjaar kreeg het samenhangend archiefoverzicht van het archief van het Streekarchief verder vorm. Daarnaast vergde het in kaart brengen en beschrijven van de werkprocessen van het Streekarchief veel aandacht. Ten slotte werd een start gemaakt met het opstellen van een kwaliteitssysteem voor het Streekarchief. Al deze punten maken onderdeel uit van het verbeterplan dat op advies van het InterBestuurlijk Toezicht van de provincie Noord-Brabant werd opgesteld.

Inkomende papieren stukken worden ter vervanging gescand en in de juiste digitale archiefmap geplaatst. Met de Record Management-tool wordt voortdurend de eigen informatiehuishouding (beheer, archiveren en selecteren) op de algemene schijf gemonitord. De in 2022 voor vernietiging in aanmerking komende archiefbescheiden zijn vernietigd.

Van de oorspronkelijk analoge serie beheersdossiers, die gegevens bevatten over de in het Streekarchief aanwezige archieven en collecties, was eind 2022 ruim 88 % gedigitaliseerd.

4 ACQUISITIE

Het acquisitieprofiel en het acquisitieplan voor het Streekarchief 2021-2023 vormde de basis voor de acquisitie van particuliere archieven. Dit beleid zorgt ervoor dat er verantwoording kan worden gegeven van de keuzes die worden gemaakt en er een evenwichtige collectie wordt opgebouwd die zo representatief mogelijk is voor de ontwikkelingen, gebeurtenissen, plekken, organisaties, personen en groepen binnen het werkgebied van Streekarchief Langstraat Heusden Altena. Specifiek met het oog op een in het acquisitieprofiel geconstateerde aanwezige lacune in de collectie met betrekking tot het thema 'natuur en milieu' werden archiefstukken van natuur- en milieuverenigingen in de gemeenten actief geacquireerd. Tot nu toe gaven de vereniging Altenatuur en de Natuur- en Milieuvereniging Heusden gehoor aan deze oproep.

In 2022 werden de overbrengingsnormen voor analoge overheidsarchieven geüpdatet en de overbrengingsnormen voor digitale overheidsarchieven nieuw opgesteld door de inspecteur. Verder verwierf het Streekarchief ook in dit verslagjaar tal van archiefstukken, in veel gevallen dankzij de welwillendheid van particuliere schenkers. Tot de meest bijzondere acquisities behoorde het archief van het Werklieden-Ziekenfonds "Doe Stil Voort" (1919-2019) dat in Giessen nog steeds bestaat en het zeer uitgebreide en complete archief van volleybalvereniging Quos Ego uit Drunen over de periode 1965-2006.

Algemeen

- Verzameling bidprentjes. Schenking door dhr. L. van Baardwijk.
- Aanvulling op het archief van de CTD, Land van Heusden en Altena, jaarverslagen van de welstandscommissie 1968-1975 + jaarverslag CTD 1967. Schenking door mw. Hanneke Zijderduijn, RHC Eindhoven.

Altena

- Woningkaarten gemeente Aalburg 1939-1994. Overbrenging door de gemeente Altena.
- Burgerlijke Stand Aalburg (2018), Werkendam (2018), Woudrichem (2016-2018) en Altena (2019-2021). Overbrenging door de gemeente Altena.
- Gemeentebestuur Werkendam 2007-2018 (archief 1586). Overbrenging door de gemeente Altena.
- Diverse aanvullingen op archieven van voormalige gemeenten in Altena. Overbrenging door de gemeente Altena.

- Archief Werklieden-Ziekenfonds “Doe Stil Voort”, Giessen. Schenking door dhr. Sjaak Buizer.
- Archief Stichting Bureau voor Medische Sportkeuring Land van Heusden en Altena, 1968-1983(1987). Schenking door dhr. Cees van Maastrigt.
- Nieuwsbrieven Hervormde Gemeente Rijswijk, 25 okt 2020 - 3 april 2022. Bruikleen door het kerkbestuur.
- Tijdschrift van Natuurbeschermingsvereniging Altenatuur. Schenking door dhr. Jaap van Diggelen.
- Aanvulling op archief 0407 - Gereformeerde Kerk, Sleeuwijk/Woudrichem. Bruikleen door het kerkbestuur.
- Tussen Maas en Merwe’, periodieke uitgave van de Stichting Streekorgaan in het Land van Heusden en Altena, 1961-1969, 1973. Schenking door Historische Vereniging Werkendam en de Werken ca.
- Archief van de Hervormde Gemeente Almkerk. Bruikleen door het kerkbestuur.
- Stukken betreffende Waterschap De Alm, 1941, 1967-1968. Schenking door dhr. Joop Verschoor.
- Archief van Stichting Molen Nooit Gedacht Woudrichem. Schenking door dhr. Henk Loopstra.
- Voetbalvereniging Sleeuwijk, Clubbladen en jaaroverzichten, 1992-2022. Schenking door dhr. Marc Paul van Bennekom.

Heusden

- Gemeentebestuur Vlijmen 1988-1996 (toegang 1511). Overbrenging door de gemeente Heusden.
- Aanvulling op het archief van de familie Mommersteeg. Schenking door dhr. Hans Mommersteeg.
- Aanvulling op het archief van de Gereformeerde Kerk Heusden. Bruikleen door het kerkbestuur.
- Aanvulling op het archief van het Heusdens Mannenkoor. Schenking door het bestuur.
- Aanvulling op het archief van de Hervormde Gemeente Heusden. Bruikleen door het kerkbestuur.
- Aanvulling op het archief van de Hervormde Gemeente Heesbeen. Bruikleen door het kerkbestuur.
- Reglement van het schuttersgilde St. Catharina in Herpt, gedateerd 1876. Schenking door mw. Maria Wilhelmina Allegonda Fitter.
- Diverse diploma’s van de familie Brandt-Brok en stukken betreffende de Onderlinge Varkensverzekering Haarsteeg. Schenking door mw. Jeanne van der Heijden.
- Prent van Heusden, mogelijk gemaakt door en voor de medewerkers van Lips Drunen. Schenking door mw. A. Boers-Van Berkel.
- J.A. Gerlach, Oorsprong, geschiedenis en tegenwoordige toestand van het collegie van oude schutters van den voetboog van St. Joris en der jonge colveniers schutters te Heusden, met de afbeeldingen van hunne gedenkstukken. Schenking door mw. Caroline Sellmeijer.
- Gebedenboekjes, bidprentjes en pelgrimsboekje bedevaart naar Elshout, familie Verhoeven (Dussen). Schenking door mw. Truus van Beurden.
- Clubbladen van FC Drunen, 1969-2015 + stukken betreffende het 40-jarig en 50-jarig bestaan. Bruikleen door het bestuur.
- Hervormd Kerkblad Voetius. Schenking door het bestuur.
- Boekje: De stad en het land van Heusden. Een leesboek voor de jeugd. 1824. Schenking door dhr. J.J.B. Stap.

- Archief volleybalvereniging Quos Ego, Drunen. Schenking door dhr. René de Munnik.
- Diverse archiefbescheiden van Natuur en Milieuvereniging Heusden. Schenking door dhr. Fons van Dijk.
- Aanvulling op het archief van de parochie Hedikhuizen. Bruikleen door het kerkbestuur.

Waalwijk

- Aanvulling op het archief Liedertafel Oefening en Vermaak, Waalwijk en Besoijen. Bruikleen door het bestuur.
- Aanvulling op het archief van de Theresiaparochie, Waspik. Bruikleen door dhr. Jos Smits.
- Archief Stichting Senioren Waalwijk. Schenking door dhr. Wim van Dijk.
- Pistool van J.D.G.E. Hamburg, verzetsman tijdens de Tweede Wereldoorlog uit Waalwijk. Schenking door dhr. Joep Hamburg.
- Notulen van het Onderwijzersgezelschap te Capelle, 1877-1893. Schenking door Regionaal Archief Tilburg.
- Archief en fotoalbums met betrekking tot de Camping Unna, uitwisseling met Unna (Polen), periode 2000-2011. Schenking door mw. Verhoeven en dhr. Piet Langerwerf.
- Registertje aangelegd in 1912 door chef van politie Waalwijk P.J.J. Letschert, met opsomming van de personeelsleden, hun geboortedatum en staat van dienst. Schenking door Heemkundekring De Erstelinghe Waalwijk.

5 TOEZICHT

Een belangrijke taak van het Streekarchief is het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden die door de deelnemende gemeenten nog niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats. Dit toezicht wordt namens de streekarchivaris uitgeoefend door de archiefinspecteur. Op grond van een dienstverleningsovereenkomst oefent het Streekarchief ook toezicht uit op het archiefbeheer van Baanbrekers, de organisatie voor werk en inkomen van de gemeenten Heusden, Waalwijk en Loon op Zand.

Vernietigingslijsten

In het kader van de toezichthoudende taak beoordeelde de archiefinspecteur in het verslagjaar de vernietigingslijsten van de voor vernietiging in aanmerking komende archiefbescheiden van de (voormalige) gemeenten Aalburg (2022), Altena (zaaktype voor kennisgeving aangeven 2016-2020), Heusden (vernietigbare stukken Gemeentebestuur Vlijmen 1988-1996 n.a.v. bewerking), Waalwijk (2020 en vernietigingslijst data Keesing ID check 2007-2017), Werkendam (2022 en zaaktype voor kennisgeving aangeven 2016-2020) en Woudrichem (2022). Voor Baanbrekers vond een beoordeling plaats van de vernietigingslijsten van archiefbescheiden van ISD, WML en Baanbrekers over 2022, en voor het Streekarchief zelf beoordeelde de archiefinspecteur de vernietigingslijsten over 2022. Na goedkeuring door de inspecteur werden voor de lijsten betreffende de gemeente Altena, Baanbrekers en het Streekarchief in het verslagjaar verklaringen van vernietiging overhandigd. De verklaringen betreffende de gemeenten Heusden en Waalwijk volgen in 2023.

Inspectierapportages

In het verslagjaar werden met de drie gemeentelijke deelnemers, Baanbrekers en het Streekarchief voortgangsgesprekken gevoerd over het archief- en informatiebeheer. Uitgangspunt was daarbij telkens de situatie in 2021. Voor de verslagen die naar aanleiding van deze voortgangsgesprekken zijn opgesteld, is gebruikgemaakt van de door VNG ontwikkelde Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) voor archieven. Aan de hand van deze KPI's kan worden vastgesteld in hoeverre een gemeente voldoet aan de vereisten van de archiefwetgeving. De verslagen van de inspecteur dienen als instrument voor de colleges bij hun verantwoording naar de gemeenteraden.

TIOS

Op initiatief van de inspecteur vond op 25 januari, 10 mei en 4 oktober het zogeheten TIOS plaats. In dit Tactisch Informatie Overleg Streekarchief komen vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten, Baanbrekers en het Streekarchief (Caroline de Hart, Joop Pauwels) samen om actuele ontwikkelingen te bespreken. In het TIOS kwamen in 2022 onder meer de volgende onderwerpen aan de orde: de

selectielijst e-mailarchivering, de opslag van notulen en stukken van raadsvergaderingen, kamervragen rond de Nieuwe Archiefwet en het gebruik van documenttypen.

De in 2021 gestarte thema-inspectie opschonen werd in het verslagjaar afgerond. Opschonen is sinds de invoering van de selectielijst 2017 niet meer verplicht. Dit onderzoek bracht de gevolgen in beeld wanneer te bewaren dossiers niet meer opgeschoond worden. Is het nog overzichtelijk (en daarmee eenvoudig te raadplegen)? Wat zijn de gevolgen voor opslag, welke impact heeft het op het milieu als alle documenten binnen de zaak bewaard blijven? Worden vertrouwelijke of privacygevoelige documenten bewaard die eigenlijk voor de lange termijn niet nodig zijn? Is het mogelijk geautomatiseerd op te schonen? Deze vragen werden beantwoord door in de zaaksystemen van de aangesloten gemeenten voor een aantal zaken te bekijken welke documenten opgeschoond kunnen worden, en welke daarvan privacygevoelige of vertrouwelijke informatie bevatten. Daarbij is ook gekeken naar de omvang van de bestanden en hoe de documenten binnen de zaak zijn gestructureerd. Gekozen werd voor het zaaktype omgevingsvergunning bouw, omdat dat het meest geraadpleegde zaaktype bij het Streekarchief is en ook door de medewerkers van gemeenten veel geraadpleegd wordt.

De conclusie van het onderzoek is dat het ook bij toekomstige overbrengingen voor het Streekarchief een vereiste blijft opgeschoonde dossiers te ontvangen. Als die eis wordt losgelaten zal dat voor het Streekarchief een extra investering ten aanzien van opslag en personeel betekenen. Ten aanzien van opslag werd geconstateerd dat gemiddeld ruim 40 % minder MB's aan opslag nodig is indien de dossiers worden opgeschoond. Daarnaast brengen niet opgeschoonde dossiers dusdanige problemen ten aanzien van raadpleging (openbaarheid, doorzoekbaarheid, toegankelijkheid) met zich mee dat onderzoekers en burgers intensief zullen moeten worden geholpen en begeleid door studiezaalmedewerkers.

E-depot

De pilot rond de ingest van videotulen in Mais Flexis werd afgerond. Niet alleen werd de opname van een raadsvergadering opgenomen in het e-depot, ook werd ten aanzien van de presentatie ervan via de website een prototype opgeleverd. De wens, zowel van leverancier De Ree Archiefsystemen als van het Streekarchief, is om als vervolg een serie videotulen op te gaan nemen en daarmee zowel het verwerkingsmodel voor de ingest als het model voor de presentatie en doorzoekbaarheid ervan op de website te verbeteren. Hiervoor is overleg met en medewerking van de leverancier van de videotulen, NotuBiz, essentieel.

videotulen.jpg

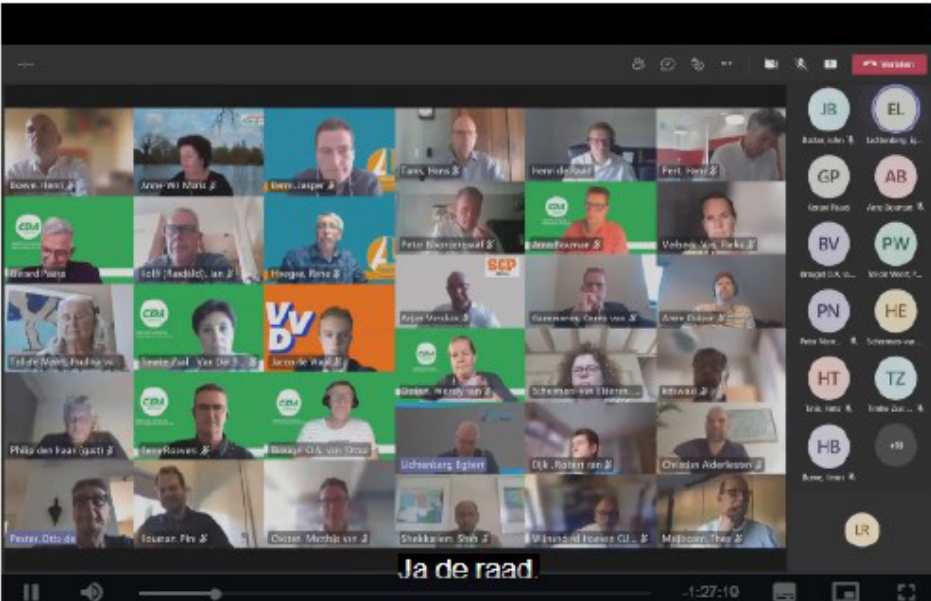
Belangrijk voorbereidend werk werd door de adviseur e-depot verricht voor de opname van een digitaal particulier archief in het e-depot. De mate van standaardisatie die is voorgeschreven ten aanzien van digitaal overheidsarchief is in veel mindere mate aanwezig bij particuliere archieven. De ingest van digitaal particulier archief biedt daardoor specifieke uitdagingen. Deze pilot brengt die aan het licht en leert hoe daarmee om te gaan en hoe die te verwerken.

Zoeken

Zoek

Uitgebreid zoeken ▾

Zoektips

Agendapunten

- 1 **Opening en vaststellen agenda**
- 2 **Vragenkwartier (VERVALT, geen vragen in...**
- HAMERSTUKKEN**
- 3 **Benoeming J. de Waal als burgerlid**
- 4 **Verklaring van geen bedenkingen omgevin...**
- 5 **Bestemmingsplan Broeksestraat 30 Babyl...**
- 6 **Beoordelingswijziging Veiligheidsregio Midde...**
- 7 **Bestemmingsplan kern Hank: Stadhouders...**
- 8 **Opheffen geheimhouding over aanbestedi...**

Ja de raad

Raadsvergadering, 01-06-2021

Datering: 01-06-2021

Organisatie: Gemeenteraad Altena

Type vergadering: Raadsvergadering

Vergaderdatum: 01-06-2021

Vergaderlocatie: MS Teamsvergadering

Voorzitter: E.B.A. Lichtenberg

Helaas is het verkrijgen van een volledige export uit de bij de gemeenten en deelnemers in gebruik zijnde zaaksystemen nog steeds niet mogelijk. Om toch ervaring met een ingest vanuit een zaakstelsel op te doen werd een pilot gestart met als doel het proces van opname van alleen metadata uit het zaakstelsel van Baanbrekers te doorlopen en op basis daarvan aandacht- en verbeterpunten vast te stellen.

In het kader van uitwisseling van ervaringen ontving het Streekarchief op 12 juli enkele collega's van het West-Brabants Archief. Een tegenbezoek aan Bergen op Zoom vond plaats op 18 oktober. Deze uitwisseling van ervaringen is belangrijk om de ontwikkelingen te kunnen blijven volgen en kennis up-to-date te houden.

6 BEHOUD

Conservering en restauratie

In aanloop naar het afronden van de inventarisatie van het archief van scheepswerf Ruijtenberg (Was-pik en Raamsdonksveer) werden de 22,5 strekkende meters die dit archief telt geheel opnieuw zuurvrij verpakt en gestickerd. Zoals eerder vermeld werd hetzelfde gedaan met de serie bouwvergunningen van Drunen in voorbereiding op de digitalisering hiervan; in totaal bijna 90 strekkende meters. Daarnaast werden diverse (delen van) archiefblokken opnieuw of beter van stickers voorzien en werden de heemkundige tijdschriften over de jaren 2019-2021 ingebonden ten behoeve van raadpleging op de studiezaal.

Archiefbewaarplaatsen

De klimaatbeheersing in de archiefbewaarplaatsen van het Streekarchief aan de Pelsestraat en de Demer functioneerde in 2022 naar behoren. Aan de Pelsestraat werd de motor van de luchtbehandelings-machine vervangen. In de archiefbewaarplaats in Zaltbommel waren problemen met beide koel-machines. Een ervan kon, in ieder geval tijdelijk, worden gerepareerd, van de tweede bleek vervanging sowieso noodzakelijk. Een nader onderzoek wordt gestart, uitgevoerd door Croon Wolter & Dros, om te kunnen bepalen wat er qua vervanging en vernieuwing nodig is om aan de wettelijk voorgeschreven klimatologische eisen te kunnen blijven voldoen. Dit onderzoek wordt in 2023 afgerond, waarna de benodigde werkzaamheden en investeringen uitgevoerd moeten worden.

Van de archiefbewaarplaats in Zaltbommel werd een nieuw depotoverzicht gemaakt, onder meer in voorbereiding op de overbrenging van nieuwe archiefblokken en een interne verhuizing. De interne verhuizing vond plaats tussen de archiefbewaarplaatsen aan de Pelsestraat en in Zaltbommel, waarbij gedigitaliseerd archiefmateriaal naar Zaltbommel werd verhuisd om plaats te maken voor een nieuw overgebracht, niet gedigitaliseerd, gemeentelijk archiefblok aan de Pelsestraat.

Ten behoeve van het onderzoek naar de (her)huisvesting van het Streekarchief werden behalve Zaltbommel ook de beide andere archiefbewaarplaatsen beter in kaart gebracht om de huidige en toekomstige ruimtebehoefte nauwkeurig te kunnen berekenen.

Calamiteitenplan

In 2022 werd het calamiteitenplan nagelopen en geactualiseerd. Voor de archiefbewaarplaats in Zaltbommel werd op verzoek van de brandweer een nieuwe plattegrond gemaakt ten behoeve van een op te stellen aanvalsplan.